

- صاحب امتیاز: فخرگزاری جمهوری اسلامی
- مجری: مؤسسه فرهنگی و مطبوعاتی ایران
- رئیس هیات مدیره: صادق حسین جابری انصاری
- مدیرعامل و مدیر مسئول: علی مقیمان
- سرمدیر ارشد مؤسسه: هادی خسرو شاهین
- سرمدیر ایران ورزشی: علی چوادی
- تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۰۴۱۱۳ • فکس: ۰۲۱-۸۴۷۷۱۱۳۳
- چاپ: چاپخانه مؤسسه جام جم
- سازمان آگهی‌ها: ۱۸۷۷ - ۰۲۱-۸۸۵۰۱۳۰۰
- امور مشترکین: ۸۸۵۱۹۴۴ - ۰۲۱-۸۸۵۱۹۴۴
- نشانی: تهران، خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸
- صندوق پستی: ۵۳۳۸۸-۱۵۸۷۵

جام جهانی ۱۹۹۰ ایتالیا

نمایش دفاعی، ضربات پنالتی و اشک‌های ناپلی

ویژه

از نیمکت ذخیره تا جاودانگی با ایتالیا

مردی که با ۶ گل دنیا را شگفت زده کرد

جام جهانی ۱۹۹۰ ایتالیا برای میزبان، با داستانی آغاز شد که کمتر کسی آن را پیش بینی می‌کرد. آنزوری در گروه A با تیم‌های چکسلواکی، اتریش و آمریکا هم‌گروه بود و همه چیز برای صعود هموار به نظر می‌رسید اما مربی ایتالیا، آنزلیو ویچینی، ترکیب اصلی تیمش را مشخص کرده بود: جیانلوکا ویالی و آندره‌آ کارنواله، دو مهاجم نامدار آن سال‌ها، قرار بود خط حمله ایتالیا را تشکیل دهند. در گوشه نیمکت، مردی نشسته بود که نامش سالواتوره «توتو» اسکلیاچی بود؛ مهاجمی اهل پارما که به خاطر ظاهر نه‌چندان حرفه‌ای و بازی ناهماهنگش، کمتر کسی او را جدی می‌گرفت.

اما فوتبالیست، همیشه پر از شگفتی است. در اولین بازی ایتالیا مقابل اتریش، نتیجه صفر-صفر تا دقیقه ۷۵ ادامه داشت و فشار روی تیم میزبان سنگین می‌شد. ویچینی آخرین برگ برنده خود را رو کرد: اسکلیاچی را به جای کارنواله به زمین فرستاد. فقط چهار دقیقه بعد، در دقیقه ۷۹، آندره‌آ تولو، هافبک ایتالیا تندی را در محوطه جریمه به اسکلیاچی رساند و او بدون مکت، با پای راست توپ را به گوشه دروازه فرستاد. ورزشگاه المپیک رم منفجر شد. ایتالیا ۱-۰ پیروز شد و مردی که کسی باورش نمی‌کرد، اولین گل تاریخ ایتالیا در جام خانگی را زد.

اما این تازه شروع ماجرا بود. در بازی دوم مقابل آمریکا، اسکلیاچی از ابتدا در ترکیب ثابت قرار گرفت و در دقیقه ۱۱ تک گل بازی را زد. در بازی سوم مقابل چکسلواکی، دوباره گلزنی کرد. حالا او سه گل در سه بازی داشت اما کسی هنوز مطمئن نبود که این درخشش ادامه‌دار باشد. مرحله حذفی اما عرصه دیگری بود. در یک هشتم‌نهایی مقابل اروگوئه، اسکلیاچی در دقیقه ۶۵ دروازه حریف را گشود. در یک چهارم‌نهایی مقابل جمهوری ایرلند، باز هم گل اول را زد. در نیمه‌نهایی مقابل آرژانتین، در حالی که ایتالیا عقب بود، اسکلیاچی گل مساوی را به ثمر رساند اما در آن بازی، ایتالیا در ضربات پنالتی مغلوب شد و رؤیای فینال در خانه از دست رفت. با این حال، اسکلیاچی یک بازی دیگر هم داشت، دیدار زده‌بندی مقابل انگلیس. او در آن مسابقه دوباره گلزنی کرد تا گل ششم خود را به ثمر برساند و به عنوان آقای گل جام جهانی ۱۹۹۰ معرفی شود. شش گل از شش بازی؛ رکوردی که هیچ مهاجم نامداری در آن سال‌ها به آن نرسید. جالب اینکه اسکلیاچی یک پاس گل هم در آن مسابقات داد و مجموع مشارکت او در هفت گل از ۱۰ گل ایتالیا بود. او در پایان مسابقات، توپ طلا (بهترین بازیکن جام) و کفش طلا (بهبترین گلزن) را دریافت کرد. تصویر او در حالی که با چشمانی برق، جام‌هایش را بالا می‌برد، در تاریخ فوتبال ثبت شد. بعد از جام، اسکلیاچی در مصاحبه‌ای گفت: «من فقط یک بازیکن معمولی هستم که در یک ماه خاص، به یک ستاره تبدیل شدم.» اسکلیاچی هرگز نتوانست آن سطح از درخشش را تکرار کند. او در جام جهانی ۱۹۹۴ هم حضور داشت اما گل نزنید. با این حال، دانستان توتو اسکلیاچی در ایتالیا ۹۰، همچنان یکی از زیباترین قصه‌های جام جهانی است؛ قصه مردی که از نیمکت به قله رسید و نشان داد در فوتبال، هیچ چیز غیرممکن نیست.

سوز

دیوار برلین و جام جهانی

وداع تلخ آلمان غربی در ایتالیا

جام جهانی ۱۹۹۰ ایتالیا برای آلمان غربی فقط یک جام دیگر نبود. این مسابقات، آخرین حضور این کشور در قامت «آلمان غربی» پیش از اتحاد مجدد با آلمان شرقی بود. کمتر از چهار ماه پس از فینال رم، دیوار برلین فرو ریخت و دو آلمان به یک کشور تبدیل شدند اما آن تیم که در ۸ ژوئیه ۱۹۹۰ جام قهرمانی را بالای سر برد، دیگر هرگز در همان شکل و شمایل تکرار نشد. دانستان از جایی جذاب می‌شود که بدانی تیم آلمان غربی در آن سال، ترکیبی از بازیکنانی از غرب بود اما در سایه، اتفاقات تاریخی بزرگی جریان داشت. فرانتس بکن باوئر، سرمربی افسانه‌ای، در مصاحبه‌ای پس از فینال گفت: «ما برای میلیون‌ها آلمانی بازی می‌کردیم که منتظر یک روز خوب بودند. شاید این آخرین بازی بود که با پرچم قدیمی به میدان می‌رفتیم.» فینال مقابل آرژانتین در دقیقه ۶۵، بازیکن آرژانتین، پدرو مونسون، اولین اخراجی تاریخ فوتبال‌های جام جهانی شد و کمی بعد ریکاردو چیوستی نیز اخراج گردید. آرژانتین با ۹ نفر بازی می‌کرد. در دقیقه ۸۵، آندریاس برمه پنالتی را به گل تبدیل کرد و آلمان غربی ۱-۰ پیروز شد. اما صحنه تلخ ماجرا وقتی رقم خورد که دیگو مارادونا، کاپیتان آرژانتین، پس از سوت پایان، روی زمین نشست و بی‌قریه گریه کرد. او از پذیرفتن مدال نقره خودداری کرد و در مصاحبه با فیفا گفت: «داور نباید آن پنالتی را می‌گرفت. آنها جام را از ما دزدیدند.» با این حال، تاریخ پرنده آلمان غربی ثبت کرد. لوتار ماتئوس، کاپیتان آلمان، جام را بالای سر برد. او چند روز بعد در مصاحبه‌ای اعتراف کرد: «در لحظه دریافت جام، فقط به دیواری فکر می‌کردم که قرار بود تا چند ماه دیگر بپفتد. می‌دانستم که فوتبال ما هم قرار است تغییر کند.» پس از اتحاد، تیم متحد آلمان در جام جهانی ۱۹۹۴ حاضر شد. اما هرگز آن هارمونی و هماهنگی تیم غربی سابق را نداشت. ایتالیا ۱۹۰ آخرین رقص آلمان غربی بود؛ رقصی که با جام بی پایان رسید اما با حسرت وداع با یک دوران همراه بود. برای بسیاری از آلمانی‌ها، آن جام نه فقط نماد قهرمانی، که نماد پایان یک کشور بود.

گل مقابل رومانی و سپس پیروزی در ضربات پنالتی (۴-۵) به مرحله بعد راه یافتند.

گزارش یک

چهاردهمین دوره جام جهانی از ۸ ژوئن تا ۸ ژوئیه ۱۹۹۰ (۱۸ خرداد تا ۱۷ تیر ۱۳۶۹) به میزبانی ایتالیا برگزار شد. این کشور پس از مکزیک، دومین میزبانی بود که برای دومین بار این رویداد را برگزار می‌کرد. بیست و چهار تیم در شش گروه چهارتیمی تقسیم شدند و فرصت مسابقات مانند مکزیک ۱۹۸۶، شامل مرحله گروهی و سپس حذفی مستقیم بود.

اگر کسی امروز «ایتالیای ۹۰» را مرور کند، قبل از هر چیز با آماری شگفت‌انگیز مواجه می‌شود: ۵۲ بازی، ۱۱۵ گل و میانگین ۲.۲۱ گل در هر بازی که تا به امروز پایین‌ترین میانگین گلزنی تاریخ جام‌های جهانی محسوب می‌شود. اضافه کنید به این آمار ۱۱۶ اخراجی را در ۵۲ بازی که در نوع خود بی‌سابقه بود.

ایتالیای در گروه A با سه برد و بدون گل خورده صدرنشین شد و چکسلواکی هم به مرحله بعد رفت اما شگفتی واقعی در گروه B رقم خورد؛ جایی که تیم ملی کامرون در اولین حضورش در جام جهانی به عنوان تیم اول گروه صعود کرد. کاسیوس و جنگجویان افسانه‌ای در همان بازی افتتاحیه، آرژانتین قهرمان جهان را با نتیجه ۱ بر صفر شکست دادند. این گروه با تیم‌های آرژانتین و شوروی و رومانی، امیدهای زیادی برای صعود کامرون نداشت اما «شیرهای جهانی مهار» با هدایت والری نومیچاچی اتفاقاتی رقم زدند که به قول خودشان «غیرممکن» را ممکن کردند.

راجر میلا و کامرون؛ طلوع آفریقا

راجر میلا، مهاجم ۳۸ ساله‌ای که از بازیکنان بازنشسته بود، با چهره‌ای که نماد جام تبدیل شد. داستان حضور او در جام جام جالب است؛ پل بیا، رئیس جمهور وقت کامرون شخصاً بر حضور او در تیم اصرار داشت، تصمیمی که بسیاری از بازیکنان با آن مخالف بودند اما میلا ثابت کرد که گاهی یک رئیس جمهور بهتر از یک مربی فوتبال می‌فهمد. او پس از هر گل، پایه پرچم زشده زمین را می‌گرفت و حرکتی موزون اجرا می‌کرد که تا سال‌ها توسط بازیکنان دیگر تکرار شد.

کامرون به مرحله یک‌هشتم‌نهایی رسید و راجر میلا در مقابل کلمبیا دو گل زد تا تیمش را به یک چهارم‌نهایی برساند. در آن مرحله، کامرون قهرمان وقت اروپا یعنی انگلیس را تا استانه حذف کشاند اما در نهایت با نتیجه ۳ بر ۲ مغلوب شد.

با این حال، کامرون اولین تیم آفریقایی در تاریخ بود که به مرحله یک‌چهارم‌نهایی جام جهانی صعود کرد.

در طرف دیگر، تیم ملی جمهوری ایرلند اولین حضورش در جام جهانی را با راهیابی به یک چهارم‌نهایی جشن گرفت. آنها در مرحله یک‌هشتم‌نهایی، با ناساوی بدون

جام جهانی ۱۹۹۰ ایتالیا که از ۸ ژوئن تا ۸ ژوئیه برگزار شد، نه تنها به دلیل قهرمانی آلمان غربی و اشک‌های مارادونا در حافظه‌ها ماند، بلکه به عنوان کم‌گل‌ترین دوره تاریخ این مسابقات ثبت شد. در ۵۲ دیدار این مسابقات، تنها ۱۱۵ گل به ثمر رسید که میانگین ۲.۲۱ گل در هر بازی را رقم زد؛ رکوردی که تا امروز با برجاست.

اما نکته عجیب دیگر، تعداد اخراجی‌های این دوره بود. داوران

گل مقابل رومانی و سپس پیروزی در ضربات پنالتی (۴-۵) به مرحله بعد راه یافتند.

جنجال آب دهان؛ ریکاردو و فولر

در مرحله یک‌هشتم‌نهایی، دیدار هلند و آلمان غربی با حاشیه بزرگی همراه بود. فرانک ریکاردو، هافبک هلندی، دو بار به سمت رودی فولر آب دهان انداخت و داور هر دو را از زمین اخراج کرد. این صحنه به یکی از جنجالی‌ترین لحظات تاریخ جام جهانی بدل شد. هر دو بازیکن شش سال بعد آشتی خود را جشن گرفتند اما خاطره این حرکت غیرورزشی همچنان در اذهان مانده است.

نیمه‌نهایی‌ها؛ حسرت و پنالتی

هر دو دیدار نیمه‌نهایی ایتالیا ۹۰ به ضربات پنالتی کشیده شد. در ناپل، ایتالیا به مصاف آرژانتین رفت. ناپل خانه فوتبالی مارادونا بود و او پیش از بازی از مردم این شهر خواست تا هواداراش باشند اما مردم ناپل پلایکاردی را وارد ورزشگاه کردند که روی آن نوشته شده بود: «ما تو را دوست داریم مارادونا، اما ایتالیا میهن ماست». دو گل سالواتوره اسکلیاچی و کلودیو کانیکیا گل را به تساوی ۱-۱ کشاند و آرژانتین در ضربات پنالتی ۴-۳ پیروز شد.

در تورین، انگلیس مقابل آلمان غربی قرار گرفت. پل گاسکوئین در آن مسابقه کارت زرد گرفت و با دانستن اینکه در صورت راهیابی به فینال محروم خواهد بود، اشک ریخت. این تصویر نمادین «گریه گاز» به یکی از به‌یادماندنی‌ترین تصاویر تاریخ فوتبال تبدیل شد. بازی ۱-۱ تمام شد و آلمان در ضربات پنالتی ۴-۳ پیروز شد. در دیدار زده‌بندی، ایتالیا ۲-۱ انگلیس را شکست داد و مقام سوم را تصاحب کرد.

فینال؛ پنالتی برمه و وداع مارادونا

فینال در ۸ ژوئیه در ورزشگاه المپیک رم برگزار شد. در دقایق پایانی و پس از اخراج دو بازیکن آرژانتین، آندریاس برمه پنالتی را به گل تبدیل کرد و آلمان غربی ۱-۰ پیروز شد. آلمان غربی سومین قهرمانی خود را جشن گرفت و مارادونا پس از بازی در میان اشک‌ها زمین را ترک کرد. این آخرین حضور آلمان غربی در جام جهانی بود؛ چرا که چند ماه بعد، دیوار برلین فرو ریخت و آلمان دوباره متحد شد.

اگرچه

ایتالیای ۹۰

عنوان یکی از کم‌گل‌ترین و تدافعی‌ترین جام‌های جهانی شناخته می‌شود. اما این مسابقات مبدل‌آفرینات مهمی در فوتبال بود.

میراث ایتالیای ۹۰؛ پایان یک دوران

اگرچه ایتالیای ۹۰ به عنوان یکی از

راجرمیلا مهاجم ۳۸ ساله‌ای که از بازیکنان بازنشسته بود، با چهره‌ای که نماد جام تبدیل شد. حضور او در جام هم جالب است؛ پل بیا رئیس جمهور وقت کامرون شخصاً بر حضور او در تیم اصرار داشت.

تصمیمی که بسیاری از بازیکنان با آن مخالف بودند اما میلا ثابت کرد که گاهی یک رئیس جمهور بهتر از یک مربی فوتبال می‌فهمد.

کم‌گل‌ترین و تدافعی‌ترین جام‌های جهانی شناخته می‌شود، اما این مسابقات مبدل‌آفرینات مهمی در فوتبال بود. موج انتقادات از بازی‌های دفاعی و رونق‌تر کرد. ایتالیای ۹۰ آخرین جام جهانی قبل از هجوم همه‌جانبه تجارت و پیش از قانونی که براساس آن دروازه‌بان‌ها دیگر نمی‌توانستند پاس عقب هم‌تیمی خود را با دست بگیرند. این قانون، فوتبال را روان‌تر و جذاب‌تر کرد. ایتالیای ۹۰ آخرین جام جهانی قبل از هجوم همه‌جانبه تجارت و پیش از قانونی که براساس آن دروازه‌بان‌ها دیگر نمی‌توانستند پاس عقب هم‌تیمی خود را با دست بگیرند. این قانون، فوتبال را روان‌تر و جذاب‌تر کرد.

پل گاسکوئین؛ پسری که ایتالیای ۹۰ را گریاند کارت زردی که نماد یک نسل شد

اگر از مردم بپرسید اولین تصویری که از جام جهانی ۱۹۹۰ ایتالیا در ذهن دارند چیست، بسیاری بدون مکت خواهند گفت: «اشک‌های پل گاسکوئین». آن تصویر تاریخی که در نیمه‌نهایی مقابل آلمان غربی رقم خورد، فراتر از یک لحظه فوتبالی بود؛ تبدیل به نماد آسیب‌پذیری، حساسیت و عشق به پیراهن شد. ماجرا از این قرار بود که گاسکوئین، هافبک ۲۳ ساله و عجیب انگلیس، در دقیقه ۷۰ بازی نیمه‌نهایی در تورین، مرتکب خطایی روی توماس برتهولد شد و داور کارت زردی به او نشان داد. گاسکوئین می‌دانست که این دومین کارت زرد او در مسابقات است و در صورت صعود انگلیس به فینال، از حضور در مهم‌ترین بازی زندگی‌اش محروم خواهد بود. ناگهان، صورتش در هم رفت و اشک‌های تلخ از چشمانش سرازیر شد.

آن لحظه، نه تنها استاددیوم دل آلپی تورین، بلکه میلیون‌ها تماشاگر تلویزیونی در سراسر جهان را تحت تأثیر قرار داد. گاسکوئین که تا آن روز به عنوان یک بازیکن سرکش، عجیب و بعضاً غیرحرفه‌ای شناخته می‌شد، ناگهان چهره‌ای دیگر از خود نشان داد. او نشان داد که پشت آن ظاهر شلوغ و رفتارهای کودکانه، دلی پر از عشق به فوتبال و پیراهن

تیم ملی نهفته است. گریه گاز در آن روز چنان تأثیری داشت که حتی هواداران آلمانی هم با او همدردی کردند. گری بازی یک‌هشتم‌نهایی مقابل بلژیک، پس از فینال ورق می‌خورد. گاز داد چقدر بزرگ است.» بعد از آن روز، هرگاه نام ایتالیای ۹۰ برده می‌شود، تصویر گاسکوئین گریان در کنار اشک‌های مارادونا در دقیقه ۱۱۹ یک ضربه ایستگاهی تماشایی زد و سپس با دربیول دو مدافع، پاس گل پیروزی‌بخش را به دیوید پلات داد. در یک چهارم‌نهایی مقابل کامرون، او دوباره درخشان بود و دو پاس گل داد تا تیمش از

شکست ۲-۳ به پیروزی ۳-۲ برسد. گاسکوئین در آن مسابقات تبدیل به محبوب‌ترین بازیکن انگلستان شد اما اشک‌های او در تورین، از او یک نماد جهانی ساخت. رسانه‌ها نوشتند: «پسری که هرگز بزرگ نشد، دل بزرگترین صحنه دنیا نتالازی شیرین آن سال‌ها وداع می‌کرد.»